

№ 14.

Kalendarzyk tygodniowy:

Czw. św. Piotra.
Piąt. św. Henryka B.
Sob. św. Fabiana P. M.
Niedz. św. Rodziny.
Pon. św. Wincentego M.
Wł. Zastabiny NMP.
Śr. św. Tymoteusza B.

Wschód sł. godz. 8 m. 02
Zachód sł. godz. 4 m. 20
Dług. dnia godz. 8 m. 18
Przybyło d. godz. 0 m. 45

CENA PRENUMERATY.

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 8.
Telefona № 595.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Czwartek, dnia 18 stycznia 1912 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke;
w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEŃ: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1½ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia hononaryum Redakcja uważa za bezpłatne: rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy.

Redaktor lub jego zastępcę przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3—4-ej po południu.

Teatr Popularny

Dziś
8 m. 15

„Wiele hałasu o nic“.

Komedia w 5 aktach W. Szekspira.

Jutro
8 m. 15

„Łódź kwiatowa“

komedia H. Sudermana w 4-ach aktach.

Konstantynowska 16.

Niniejszem mam zaszczyt podać do wiadomości, iż

Główną Agenturę Towarzystwa Ubezpieczeń „Rossja“

oraz biuro moje przenieśliśmy na ul. Piotrkowską № 106. Telefon 532.

Wilhelm Hordliczka.

155

Kiedy ziemię ścisnie mróz...

Kiedy ziemię ścisnie mróz,
a lud rzeki skowa,
słychać nawet w państwie muz,
narzekania słowa...
Nie zagrzewa wieszczka już
pieśń, jak żar, promienna,
i nie neći go wśród burz
miłości Gehennal..
Nie chcę pisać wzniosłych ód,
czoło sępi chmurą
i z rąk zimnych, niby lód,
wypada mu pióro...
Inną ma kochankę wieszcz,
gdy mróz ziemię skowa—
poetycki rodzi dreszcz
Madera Szustował

105

Po przesileniu gabinetowem.

Przesilenie gabinetowe we Francji, które tyle narobiło wrzawy w prasie zagranicznej, zostało szczęśliwie zażegnane. To też w prasie francuskiej panuje żywe zadowolenie, a wszystkie dzienniki witają nowy gabinet bardzo przychylnie.

Utworzenie nowego gabinetu natrafiło początkowo na wielkie trudności i poważnie groziło pokojowi europejskiemu. Zresztą i dymisja gabinetu nastąpiła wśród niezwykłych okoliczności; ministerstwo bowiem Caillaux'a nie zostało obalone z powodu wyrażonego mu przez izbę wotum nieufności — jak to bywa zwyczajem — lecz wobec niemożności sformowania przez p. Caillaux'a pełnego gabinetu, po ustąpieniu de Selvesa.

Caillaux, który za wszelką cenę starał się utrzymać na prezydenturze, ofiarował czemprędzej tekę ministra spraw zagranicznych, po przyjęciu dymisji de Selves'a Delcassemu, który jako minister marynarki, odgrywał w jego gabinecie kierującą rolę. Delcasse na usilne prośby i nalegania przyjął początkowo zaofiarowaną sobie tekę, polecając ze swej strony na porzucany przez siebie urząd ministra marynarki admirała Germineta.

W ten sposób zdawało się, że przesilenie się skończyło. Stało się jednak inaczej. Admirał Germinet teki nie przyjął, a Delcasse obietnicę swą cofnął — jak wtajemniczeni twierdzą — z tego powodu, że nie wyczuwał trwałości gabinetu Caillaux'a.

Ponieważ żaden z polityków, do których następnie zwracał się Caillaux, teki ministra spraw zagranicznych przyjąć nie chciał, cały gabinet podał się do dymisji, którą prezydent Fallieres przyjął.

Równocześnie senatorowie, którzy obalili ministerstwo, poczuli się w obowiązku pomódz prezydentowi w utworzeniu nowego gabinetu. Prezesem a zarazem ministrem spraw zagranicznych zamianowany został Poincaré, znakomity parlamentarzysta i świetny adwokat. Ponadto na liście nowego ministerstwa znajdują się nazwiska dwu b. prezesów gabinetu, Brianda i Bourgeoisa, oraz trzech wybitnych polityków i doświadczonych już ministrów: Delcassego, Milleranda i Dupuya.

Nowe to „wielkie ministerstwo“ początkowo ciężkie mieć będzie zadanie w pierwszym rządzie dlatego, że odpowiedzieć musi na szereg interpelacji, wniesionych do izby, z powodu ostatniego przesilenia; nie ulega jednak wątpliwości, że z trudności tych wybrnie i zapewni Francji po obecnych wstrząszeniach na długi czas pomyślny rozwój.

Nowy szef rządu Poincaré liczy obecnie 52 lat życia. W ciągu swojej kariery politycznej był już ministrem oświaty w gabinecie Ribota i ministrem finansów w gabinecie Sarriena, ciesząc się zawsze dużą powagą i sympatją stronnictw. Niejednokrotnie ofiarowywano mu też misję utworzenia gabinetu, zawsze jednak odmawiał. Dlaczego teraz objął ster rządów — nie wiadomo — zdaje się jednak, że obecne stosunki polityczne układają mu się pomyślniej.

Zagranicą nowy gabinet sprawił wrażenie bardzo korzystne choćby już z tego względu, że sam Poincaré uchodzi za gorącego zwolennika pokoju. Ogólnie też sądzą, że jego kierunek polityki zagranicznej będzie rozważny i umiarkowany, pozbawiony wszelkich skrajnych tendencji.

Hg.

W sprawie przyszłych izb Handlowo-Przemysłowych.

Komitet Łódzki handlu i przemysłu otrzymał z ministerstwa handlu i przemysłu wypracowany przez to ministerstwo nowy projekt prawa o urządzeniu izb handlowo-przemysłowych w Państwie rosyjskim.

W sprawie tej ma się odbyć narada w ministerstwie handlu i przemysłu w połowie stycznia st. st., z udziałem przedstawicieli przemysłu i handlu, na którą ma wydelegować swego pełnomocnika i Łódzki komitet handlu i przemysłu.

Projekt ministerstwa stanowi, że izby handlowo-przemysłowe mogą być otwierane w tych miejscowościach Państwa, gdzie ich istnienie jest usprawiedliwione dostatecznym rozwojem handlu i przemysłu, oraz interesami państwowymi.

Okręgi izb handlowych mogą się nie zgadzać z okręgami administracyjnymi.

W miejscowościach, gdzie już istnieją komitety giełdowe, komitety handlu i przemysłu i zgromadzenia kupców, z inicjatywą założenia izb handlowo-przemysłowych mogą występować te instytucje, tam zaś, gdzie tych instytucji nie ma, inicjatywa należy do zwołanego umyślnie w tym celu zebrania kupców i przemysłowców.

W tych wypadkach, gdzie urządzenie izby handlowo-przemysłowej, w danej miejscowości będzie uznane za potrzebne ze względów na charakter państwowy, przysługuje prawo występowania z inicjatywą założenia izby handlowo-przemysłowej ministerstwu handlu i przemysłu.

Izby handlowo-przemysłowe mają być urządzone na zasadzie Najwyżej zatwierdzonych postanowień rady ministrów na skutek przedstawienia ministra handlu i przemysłu.

Ustawy izb podlegają zatwierdzeniu w tej samej drodze.

Do izb rzeczonych obowiązkowo należeć mają właściciele przedsiębiorstw handlowych, wykupujący świadectwa przemysłowe pierwszych dwóch kategorii i przedsiębiorstw przemysłowych, wykupujący świadectwa pierwszych pięciu kategorii.

Wzmiankowani właściciele przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych opłacać mają obowiązkowo składki na utrzymanie izby w wysokości nie przenoszącej 4 proc. od podatku przemysłowego i dodatkowego.

Wobec tego projekt komitetu giełdowego moskiewskiego, żądający, ażeby miejscowości, w których mają być otwarte izby handlowo-przemysłowe, określało prawo, stanowiące nadmiernie wielkie okręgi dla izb, naprzykład dla 10 gubernij centralnych rosyjskich jedną izbę w Moskwie a dla całego Królestwa Polskiego jedną izbę w Warszawie, wskutek licznych protestów ze strony miejscowości pokrzywdzonych nie został przez ministerstwo przyjęty.

(a)

Zjazd przedstawicieli kooperatyw kred.

Jak już donosiliśmy zjazd Towarzystw pożyczkowo-oszczędnościowych i kredytowych z całego Królestwa Polskiego odbędzie się w Częstochowie, d. 18-go i 19-go lutego r. b.

Poniżej podajemy szczegółowy i dokładny program prac zjazdu:

„Sprawozdanie kasowe organizatorów zjazdu r. 1909 we Włocławku“, ref. Władysław Sztromajer z Płocka.

„Przegląd statystyczny towarzystw drobnego kredytu w gub. piotrkowskiej“, ref. Bolesław Jarmicki z Częstochowy.

„O celach i znaczeniu kooperatyw kredytowych“, ref. Stanisław Wojciechowski z Warszawy.

„O stosunkach kooperatyw kredytowych do spożywczych“, ref. ks. Józef Mężnicki z Częstochowy.

„O sposobach określenia zdolności kredytowej dłużników i poręczycieli“, ref. Władysław Wierzbicki z Będzina.

„O celach i znaczeniu lombardu przy towarzystwie pożyczkowo-oszczędnościowym“, ref. Antoni Zboński z Częstochowy.

„O organizacji kredytu na zastaw zboża“, ref. Ludwik Dzierżanowski z Płocka.

„O konieczności uregulowania handlu zbożem“, ref. ks. Jan Kwiatkowski z Bychawy.

„Stosunek kooperatyw kredytowych do wytwórczych“, ref. Cezary Łagiewski z Warszawy.

„O odpowiedzialności pieniężnej członków za zobowiązania kooperatywy kredytowej“, ref. dr. Antoni Rząd.

„O kooperatywie budowlanej“, ref. August Raubał z Łodzi.

„O towarzystwie budowy domów“, ref. Kazimierz Rakowski z Warszawy.

„O stosunkach kooperatyw kredytowych do budowlanych“, ref. Józef Bursztyn z Częstochowy.

„O stosunku kooperatyw kredytowych do stowarzyszeń rzemieślniczych“, ref. delegat Stowarzyszenia rzemieśln. przem. w Częstochowie.

Kursy Techniczne—przedsiębiorstwa, tkactwa, farbiarstwa i apretury W. KUJAWSKIEGO.
Informacje i zapisy w kancelaryi od 8—10 wieczorem.
Nowo-Cegielniana 8. 3071r

Koncert W. Landowskiej.

Pamiętam, że jeszcze w konserwatorium warszawskiem Wanda Landowska odznaczała się niezwykłym uzdolnieniem do odtwarzania muzyki polifonicznej. Prof. Michałowski mawiał: „Teraz

2977-42

Landowska będzie miała wykład fugi“ i młodociana pianistka zasiadała do fortepianu, lecz zamiast słów czyniła wykład tylko dźwiękami, które z pod jej palców wychodziły jak żywa mowa, wszelkie objaśnienia zastępowała wyrazistość i uwypuklenie formy fugi, wejście każdego głosu w tkaninę polifonicznej wychodziło na pierwszy plan, myśl przewodnia wiała się jak złota nić, dając słuchaczowi najdokładniejszy obraz najmądrzejszej, można powiedzieć, formy kompozytorskiej, jaką jest fuga.

Wanda Landowska zrozumiała istotę swego talentu i chcąc wyróżnić się z pośród licznych zastępów, dobijających się o palmę pierwszeństwa wirtuozów fortepianów, obmyśliła sobie specjalność w odtwarzaniu dzieł dawnych klasyków, mistrzów muzyki z XVII i XVIII wieku, a chcąc nadać temu cechę realności historycznej i, po wiem nawiasem, dużo efektu estradowego, który zawsze popłaca, używa do wykonania tych dzieł archaicznych fortepianu dawnego systemu, zwanego „clavecin“ lub klawicybałem, wreszcie klawikordem.

Uczesana i ubrana w stylu naszych praprababek, siedząc przy dawnym instrumencie Pleyela, czyni wrażenie jakiejś wskrzeszonej postaci z przed paruset lat, że mimo woli myśl słuchacza przenosi się w dawne życie tak spokojne i etykietałne, bez troski i dramatów(?) i bez... nikczemności.

Wanda Landowska grała dzieła Scarlatti'ego, Rameau, Bacha, Haendla i Mozarta, zwłaszcza podobała się tego ostatniego sonata d-dur.

Cokolwiek nie zdarzały się z nastrojem koncertu wykonane przez Landowską walce Chopina, których styl, na wskroś romantyczny, dużo odbiegał od charakteru muzyki dawnych klasyków. Wogóle koncerty Landowskiej mają zupełną cechę koncertów historycznych i zdaniem moim powinny być nawet poprzedzane pogadanką o mistrzach, których dzieła mają być wykonane, gdyż publiczność mniej muzykalna, znająca jedynie wtwory muzyki współczesnej nie bardzo rozumie, na czem polega artyzm Landowskiej.

Znakomitą artystkę publiczność przyjmowała z entuzjazmem i zmuszała do nadprogramowych naddatków.

Tadeusz Jotajko.

Budżet m. Łodzi na r. 1912.

Część druga.

SEKCJA PIERWSZA.

Dochody zwyczajne.

(Ciąg dalszy).

Oddział I.

Z majątków miejskich i dochodów niespodziewanych, jak również procenty od kapitałów.

1) Dochód z czynszów rb. 242 kop. 52; 2) z dzierżawy 30 straganów z mięsem i pieczywem na Nowym Rynku rb. 2,633; 3) z eksploatacji łódzkiej rzeźni miejskiej rb. 84,675; 4) z dzierżawy gazowni łódzkiej rb. 107,000; 5) z dzierżawy 19 działów ziemi przy ogrodach rb. 718 kop. 85; 6) z dzierżawy 23 placów rb. 2,525; 7) z dzierżawy placu na Wodnym Rynku rb. 600; 8) z dzierżawy działu placu miejskiego 1233,75 sążni kwadratowych przy szosie Srebrzyńskiej rb. 100; 9) z dzierżawy działu ziemi przy ul. Towarowej rb. 125; 10) z dzierżawy części parku „Zródliska“ rb. 1,005; 11) z dzierżawy przez towarz. akc. Karola Scheiblera gruntu pod budowę kolei żelaznej rb. 79 kop. 63; 12) za prawo czasowego ułożenia przez toż samo towarzystwo szyn wpoprzek ul. św. Emili w Łodzi rb. 25; 13) za prawo przeprowadzenia przez tow. akc. I. K. Poznańskiego linii kolei dojazdowej przez ul. Ogrodową, Ekaterynburską i Cmentarną rb. 75; 14) z dzierżawy placów miejskich pod budowę czasowych budek dla sprzedaży wody sodowej pod №№ 242a, 242b, 314 i 315 rb. 785; 15) z dzierżawy budki miejskiej dla sprzedaży wody sodowej na Nowym Rynku rb. 426; 16) z dzierżawy lokalu na cukiernię i sprzedaży wód gazowych i mineralnych w ogrodzie miejskim przy ul. Mikołajewskiej rb. 1,196; 17) z dzierżawy 408 żelaznych straganów dla targu na Starym Rynku rb. 6,100; 18) za prawo urządzenia i eksploatacji czasowego bazaru dla sprzedaży artykułów spożywczych i innych towarów na terytorium № 630a pomiędzy ulicami Piotrkowską i Rzgowską rb. 400; 19) za prawo urządzenia i eksploatacji jatek rzeźniczych na nieruchomości prywatnej № 8/186 i 6/185 przy Aleksandryjskiej i Kościelnej rb. 150; 20) za prawo wywieszania i rozklejania afiszów i ogłoszeń w Łodzi rb. 4,366; 21) z dzierżawy części Rynku Targowego

76)

TAJEMNICE WIELKIEGO MIASTA.

(Mieszkańcy Żebrowa).

(Dalszy ciąg—patrz № 13).

— No, no... co ma być? — odezwało się kilkanaście głosów, jakby protestując.

— Pozwólcie dokończyć. Pan Szwab...

Tym razem mruknęło kilka głosów.

— Wreszcie p. Hartman.

Zdziwienie ogarnęło wszystkich.

— Mówiłeś z panem Hartmanem?

— Mówiłem.

— I cóż powiedział? — zawołał zaciekały wiony Rock.

— Przyznał się, że nie aprobuje polityki Brenka, ale nadmieniał zarazem, że Brenk ma dużo zwolenników, więc nie przyjmie ofiarowywanej mu godności lidera stronnictwa—wpierw, niż sam Brenk nie ustąpi, bo nie chce, aby Niemcy w Żebrowie rozdziwili się i przez podobne postępowanie stali się słabszymi.

— Ma rację! — odparł Rock.

— I ja mu ją przyznałem. Ale czy to dlatego, że istnieje Brenk, ma cierpieć sprawa niemiecka, ma upadać nasz duch!

— Prawda!—odezwało się kilka głosów.

— No, to trzeba zmusić Brenka, żeby ustąpił miejsca Hartmanowi—dodał Kilic.

— On mógłby ustąpić, ale jego zwolennicy nie odstępają go. Cui go zelena po-

wstrzymać. Odbije się to na opinii ogólnej... To prawda, co pan Hartman mówił. Możemy się rozdziwić...

— Hm — mruknął Wilhelm Pulc — może Brenk umrzeć.

— Zdrow, jak ryba — zaszczebiotał Zygfryd Wanstein.

— I zdrowi umierają — jęknął Pulc. — Na to są sposoby. — To rzekłszy, poprawił czapki, powiedział „Guten Abend“ i wyszedł...

Ponieważ było późno, przeto i inni zaczęli potrochu zbierać się do wyjścia.

XXVII.

W kawiarni znalazła się cała chmara żydów, zasiedli około stolików, co piąty lub szósty kazał podać sobie stakan czaju (szklanek herbaty), inny pił czarną kawę. Rozmowa szła bardzo ożywiona, ale ciszej niż zwykle. Gromadki żydów mówiły żargonem, inni po rosyjsku. Było to zebranie litwaków.

Od stolika do stolika przechodził jakiś żyd, z czarnymi podkreconymi do góry wąsami i opowiadał siedzącym, widocznie bardzo ciekawe rzeczy, bo nie jeden od stolika pobliskiego zerwał się i głowę między mówiących wsunął. Od czasu do czasu dobiegały tylko głośniejsze wykrzykniki: „Rewolucya“, „zysk“, „prawa“ i t. p. najczęściej wyrazy te wymawiane były po rosyjsku lub z rosyjska.

Michał Osipowicz kręcił się to w tę, to w inną stronę, ale jakoś mu nie szło, więc wstawszy, krzyknął głośno:

— Szabas za pasem, do bóżnicy!

Litwacy już sobie wzięli w Żebrowie

własną bóżnicę, bo nie mogli się pogodzić z całym kahałem, który zadużo wymagał od nich składek.

— „Puskaj rabotajut, niech nie próżnują, lentiaje“ — mówił Michail Osipowicz, stosując swoje słowa do kwestyi robotniczej — paść tych darmozjadów, to krzywdzić siebie.

Należał on do inicjatorów własnej bóżnicy i dlatego wybrano go do zarządu. Kiedy wezwał litwaków, aby pośpieszyli do domu modlitwy, natychmiast sala kawiarni zaczęła się opróżniać. Małemi partycjami podążyli wszyscy do umówionego miejsca. W przedsiönku powitał ich sam Michail Osipowicz, który umyślnie dorożką wyjechał, aby wyprzedzić innych.

— Co to? w kawiarni chcecie obrabiać takie interesy? Może kłokolwiek podsłuchać i wszystkie zabiegi pójdą do czorta.

Wszczął się krzyk i wielki rejwach, ale Michail Osipowicz miał na to wyborowy sposób. Ryknął tubalnym głosem:

— Molezat!

Wszystko ucichło.

— Wiecie o projekcie wykupu fabryk od Niemców — mówił Osipowicz w przedsiönku bóżniczym do zebranych. — Wymyślił go tutejsi żydzi. Ale oni są głupi. Potenci tutejsi są bardzo silni i zanim ich położą, to rewolucya w łeb weźmie i basta.

Podniósł się wielki a'arm. Nie podobał się obecnym pogląd Michaila Osipowicza, aby rewolucya miała w łeb wziąć.

— Tylko czto naczałaś! — wołał pieniający się z gniewu Iwan Matwiejowicz — Po-ozekaj, jeszcze zaleją ci sadła za skórę!

(d. c. n.)

pod budowę cyrku rb. 750; 22) procenty od kapitału żelaznego rb. 12,280 kop. 96; 23) procenty od kapitału zapasowego rb. 9,738 kop. 36; 24) procenty od funduszu emerytalnego rb. 321 kop. 89; 25) na utworzenie kapitału emerytalnego z potrąceń z pensji urzędników pochodzenia rosyjskiego, nie biorących udziału w funduszu emerytalnym rb. 85 kop. 44; 26) zwrot terminowy zobowiązań płatniczych na podstawie wydanych tytułem awansu na rachunek pensji sum z funduszu obrotowego rb. 1000; 27) ze sprzedaży starego drzewa i wyrab lasu rb. 5,192 k. 23. Razem dochody w I oddziale rb. 242,595 kop. 88.

Oddział II.

Dochody od właścicieli nieruchomości.

28) Terminowa rata pożyczki z sum miejskich na wydatki budowy gmachu gimnazjum żeńskiego w Łodzi rb. 7,250; 29) dodatkowy na rzecz miasta 25% dochód od podatku od nieruchomości majątków w Łodzi rb. 242,860 k. 23; 30) podatek szacunkowy od nieruchomości w Łodzi rb. 388,210 kop. 41. Razem dochody w II oddziale rb. 638,320 kop. 64.

(Dok. nast.)

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Jaropelka. Jutro Ratymira.

TEATR POPULARNY. (Konstantynowska nr. 16). Dziś „Wiele hałasu o nic” Szekspira. Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem. Jutro „Łódź kwiatowa. H. Sudermana. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

ZEBRANIA. Dziś posiedz. sekcji pedagogicznej przy Stow. naucz. chrz. (Konstantynowska 5) o godz. 8 wieczorem.

— Jutro posiedz. sekcji naucz. element. przy Stow. naucz. chrz. (Konstantynowska 5) o godz. 8 wieczorem. — Zebr. członków związku zawod. piekarzy i cukierników (w sali Wiedeńskiej, Wschodnia 18).

ODEON (Przejazd № 2). Dziś Tow. „Wiedza” urzędu przedstawienie kinematograficzne dla młodzieży. Początek o godz. 4 po poł.

ZE STRAŻY. Dziś o godz. 7 wieczorem ćwiczenia sygnałowe II oddziału łódzkiej straży ogniowej ochotniczej w domu rekwizytowym III oddziału.

MUZEUM NAUKI i SZTUKI (Zielona 8), otwarte codziennie od godziny 4 po południu do 10 wieczorem; w niedzielę i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

KRONIKA.

(a) Z komitetu giełdowego. Ministerium handlu i przemysłu nadesłało do łódzkiego komitetu giełdowego biuletyn, dotyczący wywozu skór do Anglii. Z różnych stron Rosji, przywożone są do Anglii głównie skóry surowe cielęce, koźle i juchtowe. Skóry dowożone są statkami parowymi. Importerzy angielscy surowych skór cielęcych, żądają koniecznie wskazania, z jakiej gubernii wywieziony został towar. Skóry cielęce dzielą się na 3 gatunki. Co do skór koźlich surowych, koniecznie jest wskazać także miejsce pochodzenia. Segregują się one na lepsze gatunki, z krótką sierścią, ze średnią i z długą. Juchtowe skóry segregowane są według wagi i dzielą się na pierwszej i drugiej klasy.

Konsul generalny, między innymi komunikuje komitetowi, że importerzy angielscy nie chętnie nawiązują stosunki z handlowcami rosyjskimi, którzy, otrzymawszy pieniądze z góry, często nadsyłają towar nieopowiadający co do gatunku przedstawionym próbom, i tym sposobem narażają na straty firmy angielskie. Uwaga ta nie dotyczy jednak hurtowych firm rosyjskich, cieszących się dobrą opinią. Wydział informacyjny dla handlu zewnętrznego posiada wykaz importerów angielskich.

(h) Z powodu drożyzny magistraty warszawski i częstochowski wystąpiły do dyrekcji naukowych z projektem, żeby nauczycielom i nauczycielkom szkół miejskich podnieść o 25 proc. wynagrodzenie mieszkaniowe i niezależnie od tego wypłacić im miesięczną pensję w rodzaju gratyfikacji. Oba projekty przez właściwe władze zostały przyjęte przychylnie. Warunki w Łodzi są pod tym względem o wiele trudniejsze. W Łodzi mieszkania i artykuły spożywcze są znacznie droższe, niż w innych miastach, dlatego magistrat łódzki winien w tej kwestyi pomyśleć

nad warunkami bytu naszych nauczycieli i nauczycielek szkół miejskich, którzy dotkliwiej odczuwają drożyznę, niż ich koledzy w innych miastach Królestwa.

(n) Nowe Tow. wzajemnego kredytu. W myśl uchwały, powziętej jeszcze dwa lata temu, powstanie w najbliższym czasie w Łodzi, staraniem przemysłowców z okolic Górnego Rynku, nowe tow. wzajemnego kredytu. Przeprowadzeniem uchwały w czyn zajmuje się p. Płocher, do którego przyłączyło się kilku fabrykantów.

(x) Z gimnazjum polskiego, Dowiadujemy się, że następcą p. Graczyka, ma zostać znany w Łodzi i powszechnie ceniony pedagog, p. Arlitewicz, który, opuściwszy Łódź, dłuższy czas pracował w Lublinie.

(x) Dar na wpisówo. J. Pinkus w imieniu p. L. Nasielskiego ze Stupcy złożył na ręce dyrekcji męskiego gimnazjum polskiego 100 rub na wpisy dla biednych uczniów tego gimnazjum.

(h) Z polskiej Komisji szkolnej. Codziennie setki ludzi zgłaszają się do komisji szkolnej i przeglądają wysokość podatku szkolnego, nałożonego na nich.

Wiele osób reklamuje, wobec czego opodatkowanie ich będzie jeszcze raz przejrane przez komisję.

(x) Z cechu tkackiego. Cech czeladzi tkackich zwołuje w niedzielę dnia 21 b. m. w lokalu własnym przy ulicy Głównej nr. 34 o godzinie 4 po południu doroczne, ogólne zebranie w celu rozpatrzenia sprawozdania za rok 1911.

(h) Ze Zgromadzenia majstrów rzeźnickich. We wtorek o godzinie 8 wieczorem, w lokalu własnym (Milsza 46), pod przewodnictwem starszego majstra p. Adolfa Rauscha, w obecności asesora cechowego p. Stanisława Bocheńskiego odbyło się ogólne zebranie majstrów rzeźnickich.

Zapisano 45 uczniów, wypisano 40 uczniów na czeladników, przyjęto do grona majstrów 2. Pozatem załatwiono kilka spraw bieżących.

(h) Ze Zgromadzenia majstrów blacharskich. We wtorek o godzinie 4 po południu, w lokalu starszego majstra, Piotrkowska 130 i pod jego przewodnictwem w obecności asesora cechowego odbyło się posiedzenie członków Stowarzyszenia majstrów blacharskich.

Zapisano 6 uczniów, 3 wypisano na czeladników, przyjęto jednego do grona majstrów, w końcu sprawdzono księgi kasowe i kasę.

(a) Związek felczerów w Łodzi. Wczoraj, o godzinie 10 wieczorem, w lokalu przy ulicy Konstantynowskiej nr. 5, odbyło się ogólne zebranie roczne członków Związku felczerów w Łodzi. Na przewodniczącego powołano p. Karola Koniecznego, który zaprosił na asesorów pp. Józefa Słowińskiego i Ferdynanda Zajązkowskiego, a na sekretarza p. Łokszyna.

Na wniosek przewodniczącego uczczono przez powstanie z miejsc pamięć zmarłego członka W. Siekierskiego, poczem odczytano sprawozdanie za rok ubiegły 1911 (piąty od czasu istnienia Związku).

Według sprawozdania, składki wpływały nieregularnie, po zamknięciu jednak bilansu rachunków, dochód ze składek okazał się względnie poważny. W roku sprawozdawczym prenumerowano kilka pism fachowych, jak „Przegląd felczerów”, „Przegląd lekarski”, „Felczer” i t. p. Biblioteka Związku liczy 3000 tomów dzieł naukowych fachowych.

Stosownie do uchwały 10 zwyczajnego zebrania ogólnego, z okazji 25-letniego jubileuszu dr. dr. Margulies, A. Kruschego i Bomasza, zarząd wręczył jubilatowi odpowiednio przygotowane adresy. Na odbyty w styczniu r. z. Zjazd wszechrosyjski felczerów w Moskwie Związek wysłał 4 delegatów, którzy złożyli opracowany specjalnie memoriał w sprawie felczerkiej.

W kasie przy zamknięciu rachunków było gotówką rb. 90 kop. 54, a na pożyczkach u członków rb. 21. W ciągu roku sprawozdawczego wpłynęło ze składek członkowskich, z dobrowolnych wniosków na wyjazd delegatów do Moskwy, na adresy dla lekarzy jubilatów i t. d. rb. 638. Ogółem tedy dochody stanowiły rb. 749 kop. 54. Z sumy tej wydano rb. 584 kop. 88.

Po rozpatrzeniu i przyjęciu sprawozdania, zatwierdzono budżet ułożony na pierwsze pół-

roczu r. b., przewidujący w dochodach rb. 117, a w wydatkach rb. 99 kop. 50. Pozostałość rb. 17 kop. 50 przelana będzie do kapitału zapasowego.

Następnie uchwalono w porze zimowej urządzić co 2 tygodnie pogadanki naukowe, zaprosiwszy na prelegentów lekarzy miejscowych i zamiejscowych i upoważniono Zarząd do wysłania zawiadomień do wszystkich członków zalegających od dłuższego czasu w opłacie składek że w razie nieuregulowania należności w ciągu miesiąca zostaną wykreśleni ze Związku.

W końcu na miejsce p. Franciszka Jarkiewicza, który zrzekł się mandatu, na prezesa wybrano p. Ferdynanda Zajązkowskiego. Do komisji rewizyjnej weszli pp. Teofil Golachowski, Jan Falkiewicz i M. Rozenwajg.

(n) Na odzież dla biednych. Grono ludzi dobrej woli powzięło zamiar urządzenia przedstawienia amatorskiego w teatrze poplarnym A. Mielewskiego przy ul. Konstantynowskiej, z którego dochód przeznaczono na kupno odzieży dla biedniejszej ludności. Amatorzy odegrają „Karpackich górali” Korzeniowskiego.

Zarówno sympatyczny cel jakoteż i dobór sztuki zapewni niewątpliwie przedstawieniu znaczne powodzenie.

(a) Podróż naokoło świata. W Łodzi bawi od kilku dni p. J. Thomassin, francuz, który dla zdobycia nagrody 120,000 franków, odbywa podróż dla zwiedzenia wszystkich części świata. Podróż rozpoczął w dniu 12 lipca 1906 roku, a ponieważ ma ją ukończyć w przeciągu lat 8, powinien wrócić do Francji 12 lipca 1914 r.

Dotychczas p. Thomassin przebył: 62,000 kilometrów piechotą, 7,000 kilometrów koleją żelazną i 35,000 kil. statkiem parowym przez Australię, Afrykę, Azję i Amerykę.

Z Łodzi p. T. wyrusza do Piotrkowa. Na pokrycie wydatków, związanych z podróżą p. T. sprzedaje pocztówki ze swoją podobizną.

(—) Ustanie zawiei śnieżnych. Telegramy otrzymane w zarządzie kolei Południowo-Zachodnich doniosły, iż zawieje śnieżne ustały na wszystkich liniach kolej; manewrowanie na stacjach i ruch pociągów towarowych zostały wznowione. Pociągi przybywają z niewielkim opóźnieniem.

(d) Aresztowanie rzezimieszka. Agenci wydziału śledczego otrzymali wiadomości, że w domu nr. 5 przy ulicy Rokicińskiej ukrywa się dawno poszukiwany bandyta.

Z silnym oddziałem policyi udano się do wzmiankowanego domu i tam w mieszkaniu niejkiej Wiktorji Gadulki zastano przy sporządzaniu złodziejskich narzędzi „pracy” wytrychów, znanego złodzieja Franciszka Klauzińskiego, poszukiwanego przez dłuższy czas za różne grube kradzieże i rabunki. Przy Klauzińskim znaleziono dwa paszporty jeden bez nazwiska, a drugi na imię Franciszka Dąbrowskiego.

Niebezpiecznego rzezimieszka wraz z Wiktorją Gadulką, która okazała się jego kochanką, osadzono w areszcie przy wydziale śledczym.

(d) Strzał na ulicy. Onegdaj wieczorem do mieszkania stróża nocnego Henryka Bledyka przy ulicy Włodzkiej nr. 137, zakradli się złodzieje, lecz spostrzegli ich sąsiedzi i spłoszyli. Złodzieje zaczęli uciekać, więc śmielsi puścili się za nimi w pogoń. Podczas pogoni przejeżdżali tramwajem 2 stójkowi 5 cyrkułu, którzy widząc ucieczkę rzezimieszków również pogonili za nimi. Kiedy na okrzyki policyantów, uciekający nie chcieli się zatrzymać jeden ze stójkowych wystrzelił za nimi. Jeden złodziej uciekł, drugi zaś zatrzymał się, wobec czego aresztowano go. Jest nim Mieczysław Jachowicz 19 l. stały mieszkaniec gminy Radogoszcz, powiatu łódzkiego.

Osadzono go tymczasowo w areszcie przy wydziale śledczym.

(a) Za wykrycie zabójców. Synowie zamordowanej Karoliny Ramischowej, pp. Paweł i Antoni Ramisch ofiarowali 5,000 rubli za wykrycie sprawcy zabójstwa ich matki.

Na tenże sam cel ofiarował 1,000 rb. brat zabitej, p. Franciszek Ramisch.

(a) Kradzieże. Z mieszkania stróża, Adama Sucharskiego, przy ulicy Brzezińskiej nr. 16, skradziono palto wartości 120 rubli, pozostawione do przechowania przez Franciszka Obiedzińskiego.

go. Sprawczynię kradzieży, Józefę Kwiecień, aresztowano.

— Z mieszkania Gołdy Fajnylber (Zachodnia 13) skradziono bieliznę, wartości 100 rubli.

— Przebywający chwilowo w mieszkaniu Głasa (Średnia 5) Moszek Grabe, skradł 370 rubli gotówką oraz weksel na 1,000 rb., poczem zbiegł.

— W grudniu r. z., skradziono Józefowi Koźmińskiemu, zamieszkałemu przy ul. Łagiewnickiej nr. 18, portmonek z kilkunastu rublami. Złodziejki, Antoniny Kowczyńskiej, długi czas nie można było odnaleźć. Dopiero wczoraj Koźmiński, zauważywszy na ulicy Kowczyńską—kazał strażnikowi aresztować. Okazało się, że Antonina Kowczyńska była już sądzona za kradzież.

(n) **Smiała kradzież.** Dzisiejszej nocy włamali się do składu manufakturowego Jakóba Papiernego i Sp. przy ul. Piotrkowskiej nr. 47 niewyśledzeni dotąd sprawcy i po rozbiciu kasy skradli 1,000 rubli i papiery wartościowe.

Złodzieje włamali się do składu przez sklep p. Dearenowicza, wybiwszy przedtem w ścianie dziurę. Kasa wartości 500 rubli uległa zupełnemu zniszczeniu.

(h) **Drobne pożary.** Dzień wczorajszy dla straży ogniowej był dość uciążliwy, wzywano ją bowiem aż do 5 pożarów, z tych dwa podaliśmy we wczorajszym numerze naszego pisma, pozostałe podajemy poniżej:

— O godz. 5 po poł., przy ul. Widzewskiej nr. 93, od pieca zapaliła się ściana. Ogień ugasili topornicy II oddziału ogniowej straży ochotniczej.

— O godz. 4 po poł., przy ul. Wschodniej nr. 57, na poddaszu zapaliły się gałgany, którymi był osłonięty rezerwoar wodny. Ogień ugasili topornicy II oddziału ogniowej straży ochotniczej.

— O godz. 10 wieczorem, przy ul. Heuslera (Radogószcz) wybuchł pożar w przedzalni Angersteina. Do pożaru wyruszyły I i VI oddział ogniowej straży ochotniczej i straż miejska, które pracowały do godz. 2 w nocy. Straż miała zadanie utrudnione z powodu braku wody. Dzięki jednak energii straży, sąsiednie budynki ocalały, spaliła się tylko przedzalnia.

W tym samym czasie zawezwano II i IV oddział straży ogniowej ochotniczej na ul. Miedzianą nr. 8, gdzie na podwórzu zapaliły się rozmaite materiały w komórkach. Ogień objął dość znaczną przestrzeń dachu, lecz zdołano go wkrótce uciąć i ugasić.

(p) **Napał.** Na przechodzącego wczoraj wieczorem, ul. Ogińskiej 25-letniego Franciszka Michalaka, stróża domu pod nr. 14 napadli niewyśledzeni dotychczas sprawcy i poranili nożem, zadając mu szereg ran na głowie i rękach. Opatrzyło go Pogotowie.

(a) **Zo Zduńskiej Woli.** W tych dniach z fabryki akc. Towarzystwa wyrobów wełnianych M. Wienera złodzieje, po rozbiciu drzwi, skradli kilka skrzyń przedz., wartości około 3,000 rubli i z łupem uciekli.

Zawiadomiona o kradzieży straż ziemską zarządziła poszukiwania i ujęła dwóch z pośród sprawców, których osadzono w więzieniu.

Towar znaleziono według wskazówek rabuśców i oddano właścicielowi firmy.

SZTUKA.

(x) **Teatr popularny (A. Mielewskiego Konstantynowska 16).** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś w czwartek ukaże się po raz trzeci klasyczna a pełna humoru komedia w 5 aktach W. Szekspira p. t. „Wiele hałasu o nic“.

Jutro w piątek wyborna sztuka w 4 aktach H. Sudermana p. t. „Łódź kwiatowa“.

W sobotę po południu, po cenach najniższych „Flirt“ M. Bałuckiego w 4 aktach.

W przygotowaniu sensacyjna sztuka Björnsona w 5 aktach p. t. „Bankructwo“, której akcja rozgrywa się na tle stosunków fabrycznych, w rodzinie bogatego przemysłowca, który przez niefortunne operacje finansowe sprowadza katastrofę, a w poczuciu honoru godzi się z losem i jako uczciwy robotnik staje do nowej pracy, aby spłacić długi.

Na tem tle autor „Bankructwa“ osnuł bardzo ciekawy konflikt dramatyczny między własną rodziną a tysiącem robotników, którzy krwawą pracą dopomogli mu wzbić się na wyżyny przemysłu.

(x) **Harmonii.** Towarzyst. muzyczno-dramatyczne „Harmonia“, w nadchodzącą niedzielę, t. j. dnia 21 stycznia r. b., w lokalu własnym, przy ul. Przejazd № 34, urządza podwieczorek wokalnno-muzyczny o bardzo urozmaiconym programie. Początek o godz. 5 popoł.

Po wyczerpaniu programu odbędzie się zebranie towarzyskie.

(x) **Koncert popularny Tow. „Wiedza“.** W nadchodzącą niedzielę T-wo „Wiedza“ urządza 8-y swój popołudniowy koncert popularny w sali koncertowej przy ulicy Dzielnej nr. 18. Ceny biletów pozostają bez zmiany.

Na program tego koncertu złożą się utwory Chopina, Moniuszki, Bacha, Belliniego i innych. Współdział w koncercie biorą panna Petersilge, pp. Tymowski, Dąbrowski, Ciesielski (mandoliński), Potarzycki, Golański, Szczepański, Stępowski i Walewski, oraz zespół śpiewaczy koła pracowników kolei Fabryczno-łódzkiej.

Słowo wstępne o kulturalnym znaczeniu zespołów śpiewających i muzycznych wypowie p. St. Łapiński.

Początek o godz. 3 po poł. punktualnie.

Straszna zbrodnia.

Wczorajszej nocy we wsi Borzęcin, w gm. Ożarów, w pow. warszawskim, odległej od Warszawy o 20 wiorst, popełniono potworną zbrodnię. Tuż pod lasem ożarowskim znajduje się mały domek, w którym mieszkał dozorca wyrębem lasu J. M. Weinberg z żoną oraz jego pomocnik, pisarz leśny, Amiel Jankielewicz z żoną i trójkiem dzieci. Drugi, zaraz obok położony domek, zamieszkuje od lat trzech gajowy i jego rodzina.

Otóż wczoraj około godz. 7 wiecz. wtargnęło do jego mieszkania dwóch opryszków, którzy związali gajowego i jego żonę, zakazując im surowo krzyczeć i wychodzić. Bandyci udali się następnie do sąsiedniego domku, w którym po chwili rozległy się krzyki i wołania o pomoc.

Po tem wszystko ucichło. Gajowy leżał związany przez całą noc i uwolnił się z więzów dopiero nad ranem; do domku swych sąsiadów, jak mówił, nie zajął, bo się obawiał, że ujrzy „coś straszego...“

Dopiero, gdy z rana nadjechały furmanki po drzewo, gajowy wraz z woźnicami udał się do sąsiadów, gdzie przedstawił się im grozą przejmujący widok.

Na podłodze, w kątach dwu izb, na tapczanach, w różnych pozycjach, ze zmiażdżonymi czaszkami, pogruchotanymi członkami, leżało bez życia, w kałużach krwi, 8 osób, w tem troje dzieci...

Ciała już zastygły, a z pozycyi, w jakich je znaleziono, trudno było wywnioskować, czy zabici padli po walce, czy też nie usiłowali nawet stawić oporu.

Mordercy zabijali swe ofiary pałkami i obuchami siekier, jak o tem świadczą porozbijane czerpy trupów.

Z pogromu ocalało jedynie dwuletnie dziecko Jankielewiczów, które znaleziono na wpół zmarznięte przy trupie matki.

Porozbijane szuflady u stołów świadczą, że motywem zbrodni był rabunek.

Zawiadomiona straż ziemską i władze sądowe przybyły na miejsce zbrodni i zarządziły dochodzenie.

Ponieważ tłumaczenie się gajowego i jego żony, wydało się podejrzanem, aresztowano go wraz z żoną. Według dotychczasowych wyników śledztwa, mordercy przyjechali saniami od strony Warszawy.

Z KROLESTWA.

Częstochowa. Przed kilku tygodniami—jak donosiliśmy—na placu zakładów Motte, Meillasoux et Cauliez przy ulicy Krakowskiej № 68, w Częstochowie, niewykryci sprawcy dokonali skrytobójczego zabójstwa na osobie starszego majstra oddziału farbiarni, ś.p. Mathieu Gilsona. Zawiadomiona o morderstwie policja, rozwinęła energiczne śledztwo i oto nocą, z piątku na sobotę udało się aresztować domniemanych zabójców Gilsona—Józefa (lat 24) i Wincentego (lat 19) braci Łuczaków, robotników z fabryki „Częstochowianka“, synów portyera w fabryce Mottów...

Aresztowanych skrepowano i nocnym pościągami kurierskim przewieziono do więzienia w Piotrkowie.

Łuczakowie byli już raz aresztowani pod zarzutem zabójstwa dyrektora Szmalsbrucha,—dla braku dowodów wypuszczono ich jednak na wolność. Obecnie twierdzą władze śledcze, że podejrzenia sprawdzili się i że Łuczakowie są sprawcami śmierci zarówno dyrektora Szmalsbrucha, jak i majstra Pecqueriauxa.

Nadto aresztowano siostrę ujętych, a w ostatniej chwili i ich ojca. Dalsze śledztwo w toku.

Z CESARSTWA.

Mohylow. We wsi Porszniewce, syn zabił ojca, 50-letniego Jaszkiwicza, za to, iż ojciec, będąc fanatykiem religijnym, tak surowo zaczął pościć, iż od tygodnia nie przyjmował żadnych pokarmów i wskutek tego ogromnie cierpiał. Syn, nie mogąc znieść takich dobrowolnych męczarni ojca, zadusił go.

Władykaukaz. Do kasy skarbowej gubernialnej we Władykaukazie, wpłynęło 100,000 rubli, jako grzywny, ściągniętej z ludności czeczeńskiej za ukrywanie Zelim-chana.

Z dzielnic polskich.

KRAKOW. Towarzystwo szkoły ludowej, postanowiło w roku obecnym urządzić w dniu 3 maja, w całe Galicyi obchody na cześć ks. Hugona Kołłątaja, jako jednego z twórców konstytucyi 3 maja i reformatora szkolnictwa. Obchody urządzone będą wszędzie, gdzie istnieją koła T. S. L.

Szczegółowy program uroczystości opracowuje obecnie zarząd główny T. S. L. Zwrócona będzie głównie uwaga na to, aby wszędzie wygłaszano odczyty popularne o działalności i zasługach Kołłątaja.

— Stanisław Śmielowski, uczestnik powstania z r. 1863, b. leśniczy, przeżywszy lat 66, zmarł dnia 14 b. m. w Krakowie.

Ostatnia poczta.

W sprawie ustąpienia hr. Aehrenthala dzienniki pomieszczają sprzeczne wiadomości.

Dziennik „Zeit“ doniósł już wczoraj, że hr. Aehrenthal podał się do dymisji i że cesarz już dymisję tę przyjął. Ogłoszenie urzędowe dymisji ma nastąpić po powrocie hr. Aehrenthala z Semmeringu, gdzie obecnie przebywa. „Zeit“ do wiadomości tej dodaje jeszcze szereg uwag o okolicznościach, które spowodowały ustąpienie hr. Aehrenthala. Żył on źle z dyplomatai, akredytowanymi na dworze wiedeńskim. Między innymi nie był wcale na ślubie córki ambasadora niemieckiego.

„N. W. Tagblatt“ zaprzecza dzisiaj tej wiadomości. Co do stosunku hr. Aehrenthala do ambasadora niemieckiego podkreśla, że hr. Aehrenthal nosi ciężką żalobę. Na 24 godziny jednak przed ślubem, odwiedził ambasadora niemieckiego i złożył mu życzenia. Również jest nieprawdą, aby nikt z ministerium spraw zagranicznych nie był na ślubie, gdyż ministerium to reprezentował pierwszy szef sekcji bar. Müller.

„N. W. Journal“ pomieszcza dzisiaj artykuł wstępny o ustąpieniu hr. Aehrenthala. Utrzymuje on, że niebawem to nastąpi, gdyż hr. Aehrenthal stracił zupełnie grunt pod nogami i ma za wielu nieprzyjaciół. Dymisya jego nastąpi albo przed albo po delegacyach, chyba, że w czasie obrad delegacji zajdą wypadki, które znowu wzmocnią jego stanowisko.

„Reichspost“, powiariając informację „Zeit“, od siebie dodaje, że ustąpienie hr. Aehrenthala jest już postanowione.

Pisma wiedeńskie donoszą obszernie o bytności arcyks. Leopolda Salvatora u ambasadora włoskiego w Wiedniu. Wizyta ta miała być osobistą demonstracją (!) cesarza na rzecz sojuszu z Włochami.

Cesarz z wielkim niezadowoleniem (!) dowiedział się o mowie bar. Fuchsa, wygłoszonej w Salzburgu, a skierowanej przeciw Włochom. Ponieważ w pewnych kołach sądzono, że bar. Fuchs działał w porozumieniu z pewnymi wyso-

Na kursach BERLITZA

nauczają przeszło od 30 lat

wyłącznie języków nowożytnych i korespondencyi handlowej w trzech językach.

Lekcje oddzielne i w grupach. Formowanie codziennie nowych grup.

Zapisy codziennie od godziny 9 rano do 10-ej wieczorem.

Prospekty i lekcyja próbna gratis.

Łódź, Nowy Rynek 2, telefon 7-43. Warszawa, Bracka 13.

DROBNE OGŁOSZENIA.

AIAIA! Meble z kilku pokoiów sprzedam w całości lub częściowo bardzo tanio: Łóżka z materacami, tualetkę, umywalnię, szafki nocne, szafy do ubrania, stół, krzesła dębowe, szafka kawalerska, bielizniarka mała, zegar ozdobny, obrazy, palmy, ekran, słupki, parawanik, lampy, figurki, kapy pluszowe, gramofon duży koncertowy, maszyna do szycia. Nawrot 44 m. 5. 407-5-3

A.A.A. Potrzebna uczciwa dziewczyna lub kobieta lubiąca dzieci do służby. Wiadomość w administracji Rozwoju. 10745-6-4

A.A.A.A.A. Rządca i gospodini otrzymają dobre posady. Pierwszorzędne Biuro Ludwiskiej, Piotrkowska nr. 92. 406-1

A.A. Stangret otrzyma dobre miejsce. Dzielna 10, kantor służby. 467-2-1

A. Meble z 5-ciu pokoiów sprzedam częściowo bardzo tanio: Kredens ozdobny, stół, krzesła, samowar, otomane wysoka z półką, tremo, biurko, bibliotekę, garnitur mebli jasny mahoni pluszowy, tremo i słupy, stoliczki, drugi garnitur jedwabiem kryty, łóżka dębowe maszynowe z materacami, szateczki nocne, umywalnię, tualetkę, bielizniarkę, lustrzaną, etażerkę, stolik do kart, świeczniki, obrazy, lampy. Piotrkowska Nr. 223, m. 2. 514-6-6

A. Meble rozprzedam za bezcen aby zaraz wyjeżdżając: Kredens, stół, krzesła, otomane dywanowa, szafa, łóżka dębowe z materacami, bielizniarkę, umywalnię, biurko dębowe na szafkach, fotel, zegar, lampy, gramofon, maszynę nożną, tremo dębowe. Zachodnia 29 m. 7A. 442-2-2

A. Futro damskie, oraz opozy bez pokrycia sprzedam. Ul. Dzielna № 11, od g. 4-ej, stróż wstaje. 591-5c-2

B. Bank. Żubardzkie Towarzystwo Wzajemnego Kredytu w Bałutach, Aleksandrowska 6, zalecia wszelkie operacje bankowe i placę od lokacyi 6%, w stosunku rocznym. Biuro otwarte codziennie od godz. 10-ej rano do 5-ej po poł., a w poniedziałki i czwartki dodatkowo od 6-ej do 8-ej wieczór. Zarząd. 304-2c-2

B. Burkę, prawie nową, tanio sprzedam. Wiadomość: Magazyn galanteryjny, Średnia 20. 381-5-3

C. Chłopiec z 3-letnią praktyką w sklepie kolonialnym poszukuje zajęcia. Oferty w administracji tegoż pisma podlit. „J. G.“. 405-2-2

D. Duży, frontowy pokój o 2-ckich oknach na wysokim parterze przy rodzinie zaraz do wynajęcia. Widzewska 86, m. 2. 553-5-3

C. Chłopiec 16-letni ze świadectwami potrzebny do apteki. Piotrkowska 127. 415-2-2

D. Do wynajęcia pokój z kuchnią z przedpokojem zaraz. Wiadomość: Lubelska № 8 u właściciela. 423-5-2

D. Do wynajęcia zaraz pokoik umeblowany, wygodny, pianino dla osoby przywoitej — może być z całodziennym utrzymaniem, Lipowa № 68, róg Andrzeja, B. Szwajcer, od godz. 11-ej rano. 433-3-2

D. Dla robotników wielka oszczędność! Ubranie z materiału „Skóra angielska“, można nosić kilka lat. Piotrkowska 123-13. 198-5c-3

D. Dziewczyna uczciwa, spokojna, z dobrej rodziny, poszukuje służby. Wiadomość: Przejazd Nr. 48 m. 12. 10740-3-1

F. Fortier biały, taty czarne z obrazą, przybłąkał się: Ulica Janiny № 7 m. 18. 422-3-2

F. Filia piekarska do sprzedania. Ul. Wólczańska 39, piekarnia. 438-3-2

J. Jednopiętrowe drewniane domy są tanio zaraz do sprzedania. Wiadomość u administratora domu, Widzewska 135. 402-3-1

K. Kobieta chrześcijanka samotna, niezależna od nikogo, umiejąca dobrze czytać i pisać po polsku, a także mówić po niemiecku potrzebna do samotnego. Oferty z warunkami składać w Rozwoju dla „M. M.“. 456-2-1

K. Kto mnie wyuczy gruntownie kroju szycia bielizny. Oferty w administr. Rozwoju pod „E. P.“. 390-3-3

L. Ładny piecyk żelazny tanio zaraz do sprzedania. Przejazd № 49 u stróża. 410-3-3

M. Miecz kowalski, okrągły w dobrym stanie do sprzedania. Przejazd № 31. 432-5-2

M. Meble okazynie do sprzedania tanio, aby zaraz: Garnitur salonowy, tremo, słupy, ekran, tualetkę, kredens, stół, krzesła, szafę, otomane, łóżka z materacami, bielizniarkę z lustrem, umywalnię, biurko dębowe, fotel, zegar, lampy, parawanik, różne drobniaki. Piotrkowska nr. 192 m. 5. 441-2-2

M. Młoda panienka przyjmie posadę bony. Wiadomość: Pabianice, Biuro dzienników A. Wodzyńskiego. 458-1

O. Otwieram pracownię wykwinnej bielizny, wyprzedaję eleganckie dziecinne sukienki, damskie bluzki, kimona. Przejazd 35. Przejazd 35, Brzozowska. 343-3-3

P. Potrzebna zdolna ekspedientka, cukiernia Lardelli. Piotrkowska 100. 384-3-5

P. Pokój frontowy z oddzielnym wejściem, Targowy Rynek № 4, zaraz do wynajęcia. Wiadomość u portyera Elektrowni. 392-3-3

P. Poszukuję zajęcia gospodyni przy samotnej, poważnej osobie, może być na wyjazd. Oferty w Rozwoju dla „Zuzi“. 409-3-3

P. Poszukuję przepisywania, znam język rosyjski, polski, a także rachunki lub jakiegokolwiek zajęcia. ul. Wólczańska № 161-szy m. № 26. Franciszek Szymczak. 450-3-2

P. Potrzebne zdolne sklepowe z kaucją do pralni chemicznej. Piotrkowska 84, od g. 1 do 2. 451-3-1

P. Pianino używane kupię za gotówkę. Oferty w „Rozwoju“ pod „Pianino M.“. 583-2-2

P. Pokój umeblowany lub bez, do wynajęcia z oddzielnym wejściem, Konstancyńska № 47. 401-3-2

P. Pracownia Józefa Nawrot № 72 m. 16, przyjmuje roboty damskie i dziecinne. 595-4-2

P. Pokój umeblowany przy rodzinie dla pojedynczej kobiety wynajmę zaraz, Mikołajewska 35 mieszk. 11. 449-3sw-1

P. Potrzebna młoda mamka zaraz. Wiadomość u stróża Mikołajewska 67. 416-2-2

P. Prasowaczka zdolna poszukuje zajęcia. Bazarna № 8 m. 31. 419-2-2

P. Prania do sprzedania zaraz. Mikołajewska № 67. 436-5-2

P. Poszukuję nauczyciela do przygotowania z 7-u klas gimnazjum rządowego żeńskiego. Oferty składać w Rozwoju pod lit. „M. W.“. 452-2-1

P. Potrzebna zupełnie zdolna staniczarka. Długa 24. 447-2-1

P. Pokój umeblowany zaraz do wynajęcia, ul. Dzielna 31, m. 32, Kamińska. 450-1

P. Potrzebna gospodyni i bufetowa. Piotrkowska nr. 3, w restauracyi — godz. 4-6 po południu. 457-3-1

P. Pokój pojedynczy zaraz do wynajęcia. Wiadomość: Andrzejka nr. 58 w piwiarni. 454-1

P. Praktykant do nauki, lub na dokończenie potrzebny do cukierni Roszkowskiego. 448-3-1

P. Przybłąkał się pies łacuchowy, młody, biały, moregowata łata, do odebrania w Rzgowie 135 u gospodarza. 461-1

P. Potrzebna panna do jednego chłopczyka. Wiadomość: Ul. Andrzejka 41 m. 3. 465-1

S. Sublokatory mogą dostać mieszkanie w osobnym pokoju, przy rodzinie. Zachodnia № 24, m. 21. 417-3-2

S. Sklep odpowiedni na razure, ulica Szkolna № 26, wiadomość na miejscu. 440-2-2

S. Skończona gimnazystka z patentem nauczycielskim przyjmie korepetycje, oraz przysposabia do egzaminów. Oferty w Redakcyi „Rozwoju“ pod lit. K. 532-3-3

S. Sklep rzeźniczy z warsztatem oraz mieszkaniem (szlachetnie można) na miejscu do wynajęcia zaraz, lub od kwietnia. Wiadomość na miejscu, Nowe Chojny, Sokola 7. 399-3cs-2

S. Sklep do sprzedania kolonialno-dystrybucyjny z warsztatem rzeźniczym do sprzedania. Wiadomość: Rzgowska 180. 460-1

S. Sklep do sprzedania z powodu zmiany interesu może być zaraz lub od 1-go kwietnia, Rybna nr. 12. 444-3-1

S. Sprzedam szatę, parę łóżek meblowych, stół ładny fornierowany, etażerkę, wszystko ciemne. Gubernatorska 19-17. 453-1

T. Tanio, bo w prywatnym mieszkaniu sprzedaję gotowe śliczne dziecinne sukienki, damskie bluzki. Przejazd 35, Brzozowska. 455-1

T. Tokarnia drewniana do sprzedania z narzędziami, obejrzeć można w godzinach od 12 do 1 w południe i wieczorem od 6-ej do 8-ej. Oficerska nr. 3. 445-3-1

T. Tanio do sprzedania różne meble z powodu wyjazdu. Rozwadowska 27, II-gie piętro, front, m. 21. 425-3-2

Z. Zakład fryzjerski, dobrze prosperujący do sprzedania. Wiadomość: Radwańska № 3. 400-3-3

Z. Zaginęła swinia d. 16-go o godzinie 12-ej w południe. Łaskawego znalazcę uprasza się o odprowadzenie: ul. Głęboka nr. 6 m. 8 (Widzew), do Cebulskiego. 459-1

Z. Teraz potrzebna zdolna kucharka do niedużego domu, Długa 125 m. 6. 411-2-2

Z. Z powodu wyjazdu do sprzedania 2 ręczne, 2 elektryczne magle. Wiadomość: Nowo-Zarzewska 13, sklep. 443-2-1

Z. 2 pokoje z kuchnią, wszelkimi wygodami, pierwsze piętro, front, z balkonem, zaraz do wynajęcia. Główna 51. 398-5-3

Z. 10 stycznia zaginął chłopiec 17-0 letni, wzrostu średniego, z niebieskimi oczami, w burce i czarnej barankowej czapce. Proszę zawiadomić rodziców: Cienna № 40-1, na Piaskach. 443-2-2

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

Z. 1000 dan od pożyczki rb. 500 do powiększenia interesu. Łask. oferty do administr. „Rozwoju“ pod „1000“. 290-6-5

M. Marya Podemska zagubiła kartę od paszportu wydaną z fabryki Grohmana. 468-1

S. Skradziono kartę od paszportu, wydaną z fabryki Rychtera, na imię Maryanny Ratajczyk. 382-3-3

W. Władysław Adamiak zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki Steigerta. 464-1

Z. Zaginęła karta od paszportu wydana z fabryki Teodora Steigerta na imię Maryanny Baczki. 463-1

Z. Zaginął paszport wydaný z gminy Krzyżanów, pow. kutnowskiego, na imię Maryi Zajkowskiej. 424-3-2

Z. Zaginęła książeczka legitymacyjna, wydana z magistratu m. Łodzi, na imię Melidy Tajrych. 434-3-2

OD KWIETNIA

Do wynajęcia 4 pokoje z wygodami. Wólczańska № 41, oficyna, II-e piętro. 204-6-1

Dr. MAISEL - KONTOROWITZ
ARUSZERYA, CHOROBY KOBIECE
I WEWNĘTRZNE
mieszka obecnie: Wehonia 59 (róg Południowej). Przyjmuje do 10-ej i od 5-6 po poł. 210

CYRK DEWIGNE

W czwartek 18 stycznia 1912 roku 151

Ósmy dzień otwarcia międzynarodowego championatu Walki francuskiej

na miano szampiona Europy 1912 roku, organizowany pod osobistym kierunkiem redaktora gaz. sportowej w Monachium p. Józefa Haupta, na ogólne nagrody 2,000 rubli.

Dzisiaj 4 walki:

WŁADYSŁAW CYGANIEWICZ ZBYSZKO-Willing.
(Kraków). Student uniwersytetu krakowskiego.
2) Seppel - Damhofer — Georg-Rissbacher (walka rozstrzygająca).
3) Adam Pietrzak — Sobiewski. Georg Strange — Konrad Karpiński.
Pierwszy występ komika-ekscentryka murzyna FRANKA-DERLEIA. Szczegóły w programach. — — — — —
Początek o godz. 8 1/2 w. Anons: W niedzielę, 21-go stycznia 1912 roku dane będą 2 świąteczne przedstawienia. Popoł. o godz. 5. wiecz. o godz. 8 i poł.

Dostawa do sklepów.

Niniejszem podaję do wiadomości Sz. Publiczności, iż z dniem dzisiejszym otworzyłem przy ulicy Widzewskiej № 75 (obok poczty centralnej)

SKŁAD

wyrobów tabacząnych

HURTOWO-DETALICZNY.

Polecając się łaskawej pamięci, pozostaję

Z szacunkiem

WAGŁAW ŻABIICKI

Skład wyrobów tabacząnych
Łódź, ul. Widzewska № 75.

220

Dostawa do sklepów.

Do pieców pokojowych
są **brykiety**
niezrównane!

Pałają się wolno, tną się długo i trzymają ciepło jak żaden inny węgiel

Skład węgla i drzewa p. f. **„DRZEWO”**

Przejazd 21 i 30a. — Tel. 17-09 i 28-60.

Pierwszorzędna Biuro Pedagogiczno-rekomendacyjne
Ludwińskiej (Piotrkowska 32)

poleca nauczycielki, nauczycieli, freblanki, bony różnych narodowości z różnym stopniem wykształcenia na godziny, na stałe; gospodynie, towarzyszkę, pielęgniarki, szwaczki, buchalterki, korespondentki, kasyerki, osoby wykwalifikowane do różnej branży handlu. Świadectwa posiadają chlubne. 134

Energiczny handlowiec

(buchalteria, rachunkowość, korespondencja i wszelkie roboty w zakres biurowości wchodzące)
ma kilka godzin wolnych. 77
Łaskawe oferty proszę składać: Główna № 9 m. 7.

Restauracja Hotel Polski, Piotrkowska 3.

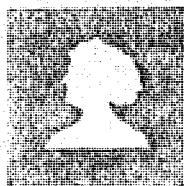
Codziennie Koncert

Salonowej Orkiestry Damskiej

Początek o godz. 8-jej

Kuchnia wykwiłtna pod zarządem nowego szefa kuchmistrza, wykonywa obstatunki smacznie i starannie. 29
Z poważaniem **W. Świdwiński.**

D-ra Oetkera

proszek do pieczywa

podnosi wszelkie ciasto i ciasteczka, czyniąc je **kruchemi i lekkostrawnymi.**

Spróbujcie przyrządzić ciasto podług podanego na każdej paczce sposobu użycia.

Generalny Reprezentant i skład

Gustaw Rosenthal, Warszawa, Zabia № 9.

2573

Kostiumy maskaradowe

suknie wieczorowe w największym wyborze poleca do wynajęcia **Pracownia sukien i okryć damskich A. GLANZ,** Konstantynowska 13. 58

Jedna z większych fabryk w Królestwie poszukuje

zdolnego majstra ślusarskiego.

Kandydaci winni być obznajmieni z nowszymi urządzeniami kotłowni, maszyn parowych i stacyi elektrycznej oraz posiadać długoletnią praktykę w warsztatach reparacyjnych. Wymagana znajomość języka niemieckiego.

Oferty wraz z odpisami świadectw przesyłać: **Pabianice poste-restante lit. K. S.** 149

LEKCYI ŚPIEWU I MUZYKI
udziela 168

J. GRUZEWSKA

Dyplomowana nauczycielka szkoły Medyolańskiej Lamperti'ego. Mikołajewska 31 m. 4, 5-8 w domu

SKŁAD
materyałów
piśmiennych

w najlepszym punkcie Łodzi jest do sprzedania z powodu wyjazdu. Administracya „Rozwoju” wskaże. 202

Kostiumy Maskaradowe

do wynajęcia

A. Schneider, Rozwadowska 6: 4908

CHŁOPIEC

do posyłek może się zgłosić do Braci Kieszekowskich, Piotrkowska 215. Zgłaszać się od 1-2 w poł. i od 7-jej wiecz. 206-3-1

Wiedeńska

PRALNIA CHEMICZNA
nowo-otworzona

przy ul. Dzielnej № 25

ma zaszczyt zawiadomić Sz. Publiczność, że przyjmuje garderobę męską, damską i dziecięcą oraz bieliznę.

Wykonanie staranne na czas z gwarancją. Ceny przystępne. 218 **F. ŚWIĄTEK.**

DO WYNAJĘCIA

obszerna, frontowa piwnica z dobrem światłem; na sklep, magazyn lub magle; tamże 2 pokoje i pokój z kuchnią na 4 piętrze do wynajęcia. Ulica Dzielna nr. 35 u stróża. 208-3-1

Chłopiec

z 3-4-ro klasowem wykształceniem i ładnym charakterem pilna potrzebny zaraz. 150

Towarzystwo Wzajemnego Kredytu, ul. Piotrkowska № 17. Zgłaszać się od g. 6-jej, —7 wiecz.

SKLEP

z elektrycznym oświetleniem do wynajęcia zaraz przy ul. Główniej Nr. 1. Wiadomość u Szwajca Piotrkowska 193. 214-3-1

A. Kulesza

SKŁAD FORTEPIANÓW
PIANIN I MELODYKONÓW

Andrzeja № 1 (róg Piotrkowskiej), w Łodzi.

Poleca Szanownej Publiczności INSTRUMENTA posiadane w swym składzie z pierwszorzędnych fabryk krajowych i zagranicznych, oraz swój **ZAKŁAD REPARACYJNY.** 150

Jedna z większych fabryk w Królestwie poszukuje

młodego energicznego pracownika

ze średniem wykształceniem technicznym (resp. odpowiednią praktyką w fabryce). Znajomość języka niemieckiego niezbędna (pisanie listów pod dyktandem). Kandydat winien posiadać początki chemii i dokonywać łatwiejsze analizy fabryczne.

Oferty wraz z odpisami świadectw przesyłać: **Pabianice poste-restante lit. K. S.** 147

Smakoszom 4008
poleca wyborne papierosy

„OSMAN”

100 szt. 1 rb., 25 szt. 25 k., 10 szt. 10 k.

„KREM”

100 szt. 60 kop., 25 szt. 15 k., 10 szt. 6 k.

Tow. A. H. Szaposznikow i S-ka
w Petersburgu.

Zarząd Towarzystwa Opieki nad biednymi dziećmi w Zgierzu.

niniejszym składa serdeczne podziękowanie wszystkim poniżej wymienionym firmom i osobom, które złożyły ofiary w naturze lub gotówiznie na Gwiazdkę dla biednych dzieci z Ochronki.

W. W. P. P. Borst, Bredschneider Brunowa, Pniewski, Ring, Swatek—kort na ubranka. Pokasiński, Urbanowski i Tow. Zgoda—pierniki i orzechy. Zgierska Manufaktur—25 rubli. Borst J. i Eiger i Sirkis, Hordliczka, Lorentz i Krusche, Smiechowski, Zachert i Pniewski — po 10 rb. Borst E., Hoffman J., Kunkel i Fetterlein, Lorentz St., Swatek (sen)—po 5 rb. Długoszewscy—4 rb. 50 kop., Balde, Ernst A., Meyer O. (sen), Meyerhoff G., ks. Niemyski, dr. Haesner, Kernbaum, Świeżyńska, ks. prob. Stefański, Szmidt — po 3 rb. Bredschneider L., Ernst Br. Gerlicz, Hoffman A., dr. Hagen, Modro, Neuman, Pestkowski—po 2 rb. Auerbach, Hoffman R., Klerctowie, Lorentz A., Pawłowscy J., Wegner—po 1 rb. 50 kop. Jarzebiński—1 rb. 30 kop. Czeraszkiwiczowie—1 rb. 25 kop. Adamski, Asterblum, Drabikowski, Eberling, Funke, Gutsche, Hoffman, Gutsche, Hendeles, Gutsche, Jasiński, Krusche E., Kalkrat Zygmus, Klotz, Kaupowicz, Kralkowski, Kwijkowska, Kaniewscy, Leidigkeit, ks. Markiewicz, Meyer O. (jun), Mitzner, Morawscy, Margowska, Meyerhoff N., Neugebauer, Olke, Pawłowscy, Pogorzelski, Pełczyński, Pleśzczyński, Reichert, Roman, ks. Ryster, pastor Serini, Szymański K., Swiercz, Szejbier, Szymański J., Szymański J., Szulcowa, Sager, Szuricht, Swatek F., Strobach, Tydelska, Wollerstein, Wiczorek E., Zobel, Zaremba—po 1 rb. Horochowa—75 kop. Podciechowsy—70 kop. Przegallńscy—60 kop. Bachman, Blaszczyński, Castellazowie, Ernst R., Gutsche R., Jakubowicz, Jachman, Kwiatkowska, Kieruczenkowna, Kudjarowa, Liezel, Linke, Leidigkeit, Ludoborski, Lubnau, Miller, Nowakowska, Przybylska, Rychter, Strakowski, Schmelch, Szepietowscy, Wójcikiewicz, Wegfert, Zobel—po 50 kop. Lewandowska—40 kop. Droze, Golkowski, Kalzer, Litke, Zimoląg — po 30 kop. Kott, S. H.—po 25 kop. Nowakowscy Staś i Antoś, Pirowski—po 20 kop., Bugalska, Sirkis—po 15 kop., Margulies—10 kop.

Razem 241 rb. 80 kop.

Za Zarząd: Sekretarka Marya Pogorzelska. 212

Wycieraczki druciane do nóg

wykonywa we wszelkich rozmiarach

Fabryka mechaniczna tkanin metalowych

J. NESE,

Łódź, ulica Zawadowska 25 41. 210

Dr. M. PAPIERNY
AKUSZER I SPECYALISTA
CHOROBY KOBIECYCH.
ulica Południowa Nr. 22.
Telefon 15-25.
Przyjmuje do 11 rano i od 4 1/2
do 6 1/2 po poł. 5551

Dr. B. DONCHIN
Specjalista chorób oczu.
PASAZ MEYERA Nr. 1
Godz. przyjęć: 10-12 i 4-7 p.p.
Telefonu Nr. 23-39. 2659

Dr. med. LEYBERG
b. długoletni lekarz klinik wiedeński
Ch. skóry, wene. yżnozi, moczopłciowe
Godziny przyjęć: 10-1 i 6-8.
Dla pań 5-6, poczekalnia oddzielna.
W niedziele tylko do obiadu.
Krótka 5, telef. 26-50. 2115

Dr. H. Sadkowski
Piotrkowska 120
Przyjmuje z chorobami wewnątrz-
nymi (spec. żołądka i kiszki).
Codziennie od 8-10 rano i od 5
do 7 po poł. Telefon 23-10. 2510

Choroby weneryczne,
skórne i moczopłciowe
Dr. Stanisł. Piabanki
PIOTRKOWSKA Nr 115
Przyjm.: od 9-10 rano i od 5-8
wiecz., kobiety od 4-5. 1331-1

Dr. Wacław Bernard
CHOROBY WENERYCZNE,
SKÓRY, DRÓG MOCZOWYCH
Benedykta Nr 9.
(9-12 r. i 4 1/2-7 1/2 w.) 1483

Dr. A. S. Tenenbaum
Chor. wewnętrzne i dzieci.
(Choroby żołądka i kiszki).
Wschodnia Nr 49.
przyjm. od 8-9 r. i 5-7 p. 3642

ZĘBY sztuczne 50 kop. Plom-
by 35 k. Wyrwanie zębów
15 kop. Wymywanie zębów
bez bólu. Przeróbka i repara-
cje na poczekaniu. Lecznica zę-
bów, ul. Główna Nr 55. 4244

Dr. Fr. Łukasiewicz
Stare-Zarzowska Nr 36,
róg Sosnowej.
Choroby żołądka i kiszki,
wewnętrzne i dziecięce.
Przyjmuje do g. 11 rano i od
3-ej do 6-iej po poł. 2209r

Dr. H. Szumacher
choroby weneryczne i skórne
Nawrot 2.
przyjmuje od 8-10 1/2, i od 6-8
po poł., panie od 5-6. W nie-
dziele i święta od 8-1 r. 376r

Dr. med. W. Kotzin
Ulica PIOTRKOWSKA 71.
Chor. z serca i płuc,
przyjmuje od godz. 10-11 rano
i od 4-6 pp. 2763r
Nr telefonu 21 10.

Dr. Sołowiejczyk
choroby dzieci i wewnętrzne
Specjal. cierpienia pierśiowej.
Powrót. 2605
Andrzeja 4, telefon 18-47.
godz. przyjęć: 9-10 r. i 5-6 pp.

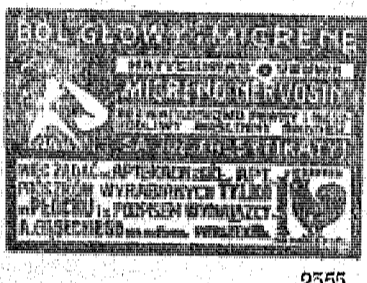
Dr. I. Silberstrom
przeprowadzi się na ul. Zawa-
dzka Nr 12 Choroby skóry,
włosów i weneryczne Przyjmuje
od 11 1/2-2 1/2 p. p. i od 5 1/2-8 w
panie: 4 1/2-5 1/2, po poł. W niedz
do 3-iej po poł. 712r

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

Gabinet Roentgenowski i Światłolecznicy
D-rów L. Falka, Z. Golea i St. Jankowskiego,
Włodzka Nr 33.
Ogólne i pojedyncze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych -
płaca za poradę 60 kop.
Godziny przyjęć od 8-9 r., od 11-12 pp. i od 7-8: w niedziele i święta od 8-10 rano
i od 12 1/2 do 1 1/2 po południu.
Kobiety na choroby weneryczne przyjmuje specjalnie pani Dr. Zand Tenenbaumowa
w sieniadziatki, srody i piątki od godz. 5 1/2 - 6 1/2 po południu. 1133r

**CENTRALNA KLINIKA
chorób zębów i jamy ustnej**

w Łodzi, ul. Piotrkowska Nr 86, tel. 14-79.
Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. KONSULTACJA
BEZPŁATNIE. WYRWANIE ZĘBA 15 KOP. SZTUCZNY ZĄB
65 KOP. PRZERÓBKA I REPARACJE ZĘBÓW 50 KOP.
Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu
sztucznych zębów. Przyjmują tylko skończeni lekarze-dentyści.

**Dr. FRANCISZEK
KOZIOLKIEWICZ**
(starszy) Telef. 17-14
Piotrkowska 103
Choroby wewnętrzne, dzieci
i kobiece. Przyjm. od 9 1/2-11 r.
od 6-8 pp. 1426r

Dr. med. Z. GOLA
Choroby skórne i wener.
ul. MIKOŁAJEWSKA Nr 18.
Godz. przyjęć: od g. 9-12 i od
4 1/2 - 7 1/2, wiecz., w niedziele i
święta od 9 do 12 1/2.
Nr telefonu 20-60. 1877

Dr. med. Michał Kantor
choroby chirurgiczne
ul. Południowa 3. Tel. nr. 1827
Przyjmuje od 8 - 10 rano i
od 3 - 6 po poł. 4280

Dr. E. Sonnenberg
Choroby skóry, dróg m-
oczowych i weneryczne
GRGIELNIANA 14.
Od R. 11-1 i 4-7 w. 76r

Dr. med. Goldfarb
powrót.
Choroby skórne i weneryczne.
Przyjmuje od godz. 9-12 rano.
i od 6-8 wiecz. - Dla pań od 5-6
W niedziele tylko od 9-12.
Zawadzka Nr 18. 3617

Dr. Rej
Średnia 5, powrót.
Sp.: Choroby skórne, wenerycz-
ne, włosów, kosmetyka lekarska.
Leczenie Syphilisu Salvarsanem
EHRlich-HATA 606 (interven).
Leczenie elektrycznością (elek-
trolizem i masażem wibracyjnym).
Dla pań osobna poczekalnia
Godz. przyjęć: od 8-1 rano i od 4-8 w.
W niedziele i święta od 9-2 p.p. 6583

- Ważne na zimno!!! -

Bluzki wełniane różne kolory po Rb. 3.80 i 4.00
Bielizna Trykotowa D-ra Egera
Bielizna wełniana męska, damska i dziecienna.
Rękawiczki wełniane i trykotowe.
Pończochy wełniane grube i cienkie
Getry i nakolanki z wiołbądźkiej wełny
Ubranka wełniane dla chłopców.
Switry sportowe męskie, damskie i dziecięce.
Czapeczki sportowe damskie i dziecięce.
Halki i serdaki włóczkowe 97
poleca po bardzo niskich cenach Magazyn Galanterijny
A. SPODENKIEWICZA
ulica Konstancyńska Nr 26.
Uwaga: Powołującym się na niniejsze ogłoszenie ustępuję 5%.

Wyższa szkoła kroju i szycia
„JÓZEFINY”
Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie złotym medalem,
w Belgii - srebrnym i dyplomami uznania.
Łódź, Piotrkowska Nr 23.
Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego
i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania.
Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duży
pracownia sukien, gdzie uczenice nabierają wprawy i gustu. Po
złożeniu egzamina w Cechu uczenice otrzymują patenty cechowe lub
świadectwa prywatne. Na miejscu duży wybór manekinów.
Przyjmuje się obstaunki podług zdjętej miary. Zamiejscowym
wysyła się za zaliczeniem pocztowym.

INSTYTUT ROENTGENOLOGICZNY I ŚWIATŁOLECZNICZY
D-ra A. GROGLIKA (Zachodnia Nr 68, przy Zielonej).
Choroby skóry, włosów, weneryczne i dróg moczowych, lecze-
nie promieniami Roentgena, światłem kwarcowym (lampą Kro-
mayera) i prądami o wysokiej częstotliwości (d'Arsonwalizacja).
Elektroliza od godz. 8 1/2 - 11 1/2, rano i od 6-8 w. Panie od 5-6
w. W niedziele i święta od 9-12 rano. Badanie krwi na syfilis.
101

SPECYALISTA
chorób skórnych, wenerycznych
i niemocy płciowej
Dr. LEWKO WICZ
POWRÓCIŁ.
Przy syphilisie zastosowanie
preparatu „606”.
ZACHODNIA NR 33.
od 9-1 i 6-8, dla Pań od 5-6,
w Niedziele 9-3. 2397

Dr. ROSENBLATT
Choroby nosu, nosa
i gardła.
PIOTRKOWSKA Nr 35.
Telefon 19-84.
Przyjmuje od 10-11 i od 5-7;
w niedziele od 10-11. 2857

Dr. L. PRYBULSKI
CHOROBY SKÓRNE. WŁOSÓW, (ko-
smetyka), WENERYCZNE I MOCZO-
PŁCIOWE I NIEMOCY PŁCIOWE.
LECZENIE SYPHILISU
EHRlich HATA 606.
Ul. Południowa Nr 2.
Przyjmuje od godz. 8-1 r. i od 4-8 w.
panie od 5-6 po poł. 1400-7

Dr. Jelnicki
ul. Andrzeja 7. Tel. 170.
Choroby skórne, wener-
yczne i moczopłciowe.
Godziny przyjęć: panowie od g.
9-11 r. i 5-8 po poł., panie
4-5 po poł.; w niedziele i święta
8-12 r. 1483r

Dr. S. KANTOR
Specjalista chorób skór-
nych, włosów, wenerycz-
nych lub dróg moczowych
Gabinet Roentgenowski i światłole-
czniczy, Krótka 4 tel. 19 41,
LECZENIE SYPHILISU
EHRlich-HATA 606.
Przyjmuje od 8-2 i od 5-9 w.
Dla pań osobna poczekalnia 4258

Dr. L. KLACZKIN
Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, wener-
yczne choroby dróg moczowych,
LECZENIE SYPHILISU
EHRlich-HATA 606.
Przyjm. od 8-1 rano i od 5-8 w.
dla dam od 4-5. W niedziele i
święta tylko do 1 rano. 746r

Dr. H. Rueger
Nawrot Nr 1.
Choroby wewnętrzne.
Przym. 4-6 p. poł. 3028

Specjalista chorób włoś-
ków, skórnych (plagi i przys-
tę na twarzy) i wenerycz-
nych (syphilis)

Dr. S. SZMITKIND
ŚREDNIA Nr 2.
Leczenie elektrycznością, masaż-
em i kosmetyczno.
Przyjmuje od 8 do 2-iej po poł.
i od 4 do 9 wiecz. 469r

Z powodu wyjazdu do wynajęcia
zaraz: 3 pokoje, przedpokój kuch-
nia, wygodny, oświetlenie elek-
tryczne na III-em piętrze od fron-
tu, przy ulicy Włodzkiej Nr 145
nr. 10. Oglądać można w każdym
czasie. Tamże sprzedają się zy-
randole do elektryczności. 198

Pracownia
sukien damskich
i dziecięcych
Jadwigi Burzyńskiej
Główna Nr 18
m. 30, (parter).
Przyjmuje roboty i wyko-
nuje takowe podług wy-
magań Szan. Klientki